

Číslo: 2047/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej dňa 23. 02. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Vančurova 38, Trnava	
Zriaďovateľ	Mesto Trnava

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

RNDr. Dáša Černá, riaditeľka školy

Bc. Viera Drgoňová, zástupkyňa riaditeľky školy

Bc. Mária Rabarová, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Dominika Synaková, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Pavol Valent, zástupca riaditeľky školy

Mgr. Klára Vanglová, poverená zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2047/2021 - 2022 zo dňa 14. 02. 2022
inšpekciu vykonali:

PaedDr. Jana Hlavačková, školská inšpektorka,

Mgr. Elena Wittenbergerová, školská inšpektorka,

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav realizácie hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí v materských školách.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

MŠ podľa zriaďovateľa	obecná		
Forma výchovy a vzdelávania	celodenná		
Počet tried	2	Vyučovací jazyk	slovenský
Počet detí	40	<i>z nich počet detí so ŠVVP</i>	0
		<i>z nich počet detí zo SZP/MRK</i>	0
Počet pedagogických zamestnancov	4	<i>z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ</i>	1
Počet pedagogických asistentov	0		

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

V škole sa realizovalo predprimárne vzdelávanie detí podľa školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) Materská škola plná dobrodružstiev, orientovaného na využívanie tvorivej dramatiky. Rozvíjaniu hudobnej gramotnosti detí sa venovala pozornosť v základnom rozsahu, prostredníctvom učebných osnov, ktorými boli vzdelávacie štandardy štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (ŠVP). V súlade s nimi sa realizovali aj doplnkové kultúrno-spoločenské aktivity (jesenná slávnosť, vianočná besiedka, karneval, MDD). Východiská plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti určené ŠkVP mali všeobecný charakter, s možnosťou uplatnenia v rámci celého predprimárneho vzdelávania detí v škole.

Rozvíjaním hudobných schopností, zručností a návykov detí sa ani v ďalšej svojej internej dokumentácii špecificky nezaoberala. Učiteľky si individuálne a vo vlastnom záujme priebežne dopĺňali alebo rozširovali informácie o využívaní efektívnych stratégií v činnostiach s hudobným zameraním. Hudobnú gramotnosť detí čiastočne monitorovali v rámci pedagogickej diagnostiky (vokálny a rytmický prejav detí), čo uviedli aj v zadanom dotazníku. Do plánovaného vzdelávania pedagogických zamestnancov zrealizovaného v posledných dvoch rokoch hudobná výchova nebola zaradená. Potvrdili to aj zistenia získané prostredníctvom dotazníka. V zámeroch kontrolnej činnosti riaditeľky školy nefigurovala.

Výchovu a vzdelávanie zabezpečovali v škole 4 kvalifikované učiteľky, vrátane poverenej zástupkyne riaditeľky školy. Odbornosť predprimárneho vzdelávania bola 100 %-ná.

Podľa informácií získaných prostredníctvom dotazníka pri príprave a realizovaní činností s hudobným zameraním takmer všetky učiteľky vnímali ako problém nedostatočné vybavenie školy hudobnými nástrojmi (66,6 %). Vybavenie školy odbornou literatúrou a metodickými materiálmi považovali za primerané. Všetky učiteľky zhodne a jednoznačne potvrdili, že majú pozitívny vzťah k hudobnej výchove a nerobí im takmer žiadny problém stanovenie zámeru činnosti s hudobným zameraním a následne naplnenie jej obsahu, vrátane výberu vhodných učebných stratégií. Problematicky zväčša nevnímali ani priebežné zohľadňovanie individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb detí (33,3 % žiadny problém, 33,3 % takmer žiadny problém). Obmedzujúco hodnotili vysoký počet detí pri činnostiach (100% učiteliek), i keď kapacita v triedach bola v norme určenej ustanovením školského zákona. Priestorové podmienky vnímali ako problém len ojedinele (33,3 %). Z hľadiska organizácie boli činnosti s hudobným zameraním náročné pre 66,7 % učiteliek.

Podmienky pre rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí vytvárali učiteľky v triedach prostredníctvom zriadených hudobných kútikov. Ich súčasťou boli hudobné nástroje Orffovho inštrumentára a vlastnoručne zhotovené hudobné hračky. V oboch triedach boli k dispozícii CD prehrávače a interaktívne tabule. Ostatné pomôcky pre hudobnú výchovu (CD nahrávky, odborná literatúra, zborníky hudobno-pohybových hier a piesní) boli umiestnené centrálné, odkiaľ si ich učiteľky v prípade potreby požičiavali.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Preukázanie elementárnych hudobných schopností, zručností, návykov a napomáhanie k ich získaniu, upevňovanie a preukázaniu deťmi sa zisťovalo v 2 triedach, a to v triede 5 - 6-ročných detí a v triede 3 - 4-ročných detí, prostredníctvom hospitácií vo všetkých organizačných formách denného poriadku počas dopoludnia.

Rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí v oboch triedach učiteľky podporovali cielene, realizovaním vzdelávacích aktivít s hudobným zameraním a priebežným zaraďovaním hudobno-pohybových hier, rytmických a percepčných činností. Frekvenciu zaraďovania vzdelávacích aktivít s hudobným zameraním jedenkrát do týždňa alebo viackrát do mesiaca potvrdzovali záznamy v triednych knihách aj vyjadrenia všetkých učiteľiek v zadanom dotazníku. Čas venovaný hudobným činnostiam vymedzili v rozpätí od 30 minút – viac ako hodina týždenne. Všetky rovnako deklarovali, že činnosti s hudobným zameraním (rytmické, vokálne, inštrumentálne, percepčné, hudobno-pohybové, hudobno-dramatické) rovnomerne integrujú aj do ostatných foriem denných činností. K výraznejšej preferencii niektorých z hudobných činností sa neprikláňali.

O realizované hudobné činnosti deti prejavovali záujem a aktívne sa do nich zapájali, čomu napomáhala učiteľkami uplatňovaná účinná motivácia a jasné, zrozumiteľné sprostredkovanie zámerov, pokynov a očakávaní. Efektivitu dosahovania stanovených zámerov učiteľky podporovali účelne využívanými výchovno-vzdelávacími stratégiami, ktoré boli prispôsobené rozvojovým potrebám detí, priebežným monitoringom a poskytovaním spätnej väzby. V dôsledku účinných stimulov deti vedeli reagovať na podnety, chápali význam hudobnej terminológie (použitá v triede 3 - 4-ročných detí) a v závere činností prostredníctvom sebareflexie dokázali vyjadriť svoje názory alebo verbalizovať pocity vyvolané navodenými okolnosťami (počúvanie hudobnej nahrávky, stvárňovanie hudby prvkami tvorivej dramatiky, výtvarné vyjadrovanie pocitov z počúvania hudobnej nahrávky, hra na orchester). Primerane veku a rozvojovým možnostiam hodnotili svoje konanie.

Deti priebežne využívali a uplatňovali pohybové prvky pri spájaní pohybu so spevom/hudbou v zdravotných cvičeniach, vo vzdelávacích aktivitách a v hudobno-pohybových hrách. Náladu, charakter alebo obsah hudobnej nahrávky, hudobno-pohybovej hry alebo piesne vedeli vyjadriť prostredníctvom imitovaných tanečných pohybov (točenie sa na mieste, úklony, poskočný krok, vytáčanie bokov do strán, prísunový krok do strán) a osvojených choreografií. V triede 5 - 6-ročných detí vedeli reagovať pohybovou improvizáciou na zmeny tempa alebo dynamiky identifikované sluchom. Na vyjadrenie charakteru a nálady hudobnej skladby využili prvky tvorivej dramatiky.

Súvislosti rytmu a reči objavovali cielene (vo vzdelávacích aktivitách) aj situačne (v ranných kruhoch alebo medzi jednotlivými formami denných činností), pri vokálnej rytmizácii slov/slovných spojení alebo riekaniek. V triede 5 - 6-ročných detí si rozvíjali sluchové vnímanie a zmysel pre rytmus aj prostredníctvom hry na štafetu (rytmické motívy – vokálne, hra na telo). Vokálnu rytmizáciu spájanú zvyčajne aj s hrou na telo realizovali obvykle synchronne v 2/4 alebo 3/4 takte. V piesňach a hudobných skladbách, k počúvaniu ktorých boli iniciované, rozlišovali a s pomocou učiteľiek určovali tempo a dynamiku. V triede 5 - 6-ročných detí rozoznávali a pomenúvali aj charakter melódie (smutná, veselá, tanečná).

K zmysluplnému a správne použitiu rytmických hudobných nástrojov Orffovho inštrumentára (ozvučné drevka, rolničky, rumba gule) boli deti stimulované v triede 3 - 4-ročných detí. Na základe adekvátnych podnetov dokázali s nimi správne manipulovať a vytvoriť jednoduchý inštrumentálny sprievod k piesni. Zvládli techniku vytvárania sprievodu ozvučnými drevkami, ktorými podľa vzoru učiteľky vedeli udávať rytmus piesne. Rumba gulami a rolničkami vyjadrovali náladu piesne. Nástroje Orffovho inštrumentára vedeli vizuálne identifikovať aj pomenovať. V triede 5 - 6-ročných detí sluchom rozlišovali nehudobné zvuky. V dialogických hrách s učiteľkou reagovali na podnety týkajúce sa vnímania a rozlišovania stúpajúcej/klesajúcej melódie a znižujúcej/zvyšujúcej sa dynamiky.

K spevu boli deti v priebehu celého dopoludnia účelne podnecované v triede 3 - 4-ročných detí. Piesne interpretované učiteľkou v optimálnej hlasovej polohe vyhovujúcej rozvojeovej úrovni detí mali pre nich aktivizujúci účinok. Vzorom im bol aj jej intonačne čistý spev a správne dýchanie, čo sa pozitívne odzrkadľovalo na dynamickom a odvážnom detskom speváckom prejave. Jednotný nástup učiteľka podporovala využívaním dirigentských gest. Predpokladom adekvátneho speváckeho dýchania boli aj riadené dychové cvičenia zamerané na plynulý, rovnomerný a hospodárny výdych, ktoré učiteľky realizovali s deťmi v oboch triedach. V triede 5 - 6-ročných detí učiteľka takmer výhradne využívala hudobnú interpretáciu (CD nahrávky), čo ju výrazne obmedzovalo v usmerňovaní speváckeho prejavu detí. Tie sa do spevu zapájali len sporadicky. Melodické hudobné nástroje (klavír, harmónium, flauta) učiteľky nemali k dispozícii, čo potvrdili aj v dotazníku.

2 ZÁVERY

Hudobná výchova nebola predmetom špecifického záujmu školy, čo vyplynulo aj z analýzy predložených interných dokumentov, ktorými sa jej činnosť riadila. Predpoklady pre rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí boli vytvárané prostredníctvom učebných osnov v základnom rozsahu, ktorý bol stanovený štátnym vzdelávacím programom. Predprimárne vzdelávanie zabezpečovali kvalifikované učiteľky. Všetky deklarovali pozitívny vzťah k hudobnej výchove a osobný záujem na dopĺňaní a rozširovaní si poznatkov o účelnom rozvíjaní hudobnej gramotnosti detí, čo sa pozitívne odzrkadlilo aj v realizovaných činnostiach. Rozvíjanie hudobných schopností detí čiastočne a cielene monitorovali v rámci pedagogickej diagnostiky. Externého vzdelávania orientovaného na hudobnú výchovu sa v posledných dvoch rokoch nezúčastnili. Takmer všetky učiteľky vnímali ako problém nedostatočné vybavenie školy hudobnými nástrojmi.

Rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí v realizovaných činnostiach učiteľky podporovali cielene a priebežne, prostredníctvom integrovania hudobno-pohybových hier, rytmických a percepčných činností. K dosiahnutiu plánovaných zámerov využívali efektívne stratégie a odporúčané metodické postupy, čo sa pozitívne odzrkadlilo na deťmi preukazovaných schopnostiach, zručnostiach a návykoch. Deti priebežne využívali a uplatňovali pohybové/tanečné prvky pri spájaní pohybu so spevom/hudbou. Cielene aj situačne objavovali súvislosti rytmu a reči. Vedeli reagovať na hudobné podnety, rozlíšiť hudobné aj nehudobné zvuky. Dokázali správne manipulovať s rytmickými nástrojmi Orffovho inštrumentára. K adekvátnemu speváckemu dýchaniu ich motivovali realizované prípravné dychové cvičenia a tiež učiteľky, ktoré im boli vzorom. V závere činností prirodzene vyjadrovali svoje názory a verbalizovali pocity vyvolané navodenými okolnosťami, činnosť vedeli zhodnotiť.

Spájanie speváckeho prejavu detí výhradne s hudobnými nahrávkami namiesto použitia hudobných nástrojov, ktoré škola nemala k dispozícii, obmedzovalo možnosti jeho korigovania a usmerňovania učiteľkou.

SILNÉ STRÁNKY

- Priebežné zaraďovanie hudobno-pohybových, rytmických a percepčných činností do iných oblastí výchovno-vzdelávacej činnosti.
- Aktívne zapájanie sa detí do činností s hudobným zameraním.
- Schopnosť detí vlastnej sebareflexie v činnostiach s hudobným zameraním.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- Absencia melodických hudobných nástrojov, ktoré by boli využiteľné učiteľkami pri rozvíjaní hudobnej gramotnosti detí.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. Odporúča

- Zabezpečiť melodické hudobné nástroje, ktoré by mohli učiteľky využiť pri rozvíjaní hudobnej gramotnosti detí pre učiteľky.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. školský vzdelávací program Materská škola plná dobrodružstiev
2. zápisnice z rokovania pedagogickej rady
3. doklady o vzdelaní
4. osvedčenia o vzdelaní
5. záznamy z pedagogickej diagnostiky
6. triedne knihy

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: PaedDr. Jana Hlavačková

Dňa: 15. 03. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:
PaedDr. Jana Hlavačková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
RNDr. Dáša Černá

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 18. 03. 2022 v Trnave:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

PaedDr. Jana Hlavačková

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

RNDr. Dáša Černá

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

RNDr. Dáša Černá, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Jana Hlavačková, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti